

Nemzetpolitikai összefoglaló

2012. 20. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NEMZETPOLITIKAI KUTATÓINTÉZET

Orbán Viktor Bécsben

Orbán Viktor miniszterelnök egynapos bécsi látogatása során megkoszorúzta Mindszenty József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek emléktábláját. Az ünnepségen Orbán Viktor arról beszélt, hogy Mindszenty legalább két fontos üzenetet küld a magyarságnak: az egyik a hűség, amely ma is az egyik legfontosabb érték, a másik pedig a helytállás, „a cél iránti alázat”, ha ugyanis az embernek küldetése, feladata van, akkor a legnehezebb körülmények között is alá kell magát annak rendelnie. A kormányfő beszédében külön köszöntötte a helyszínen megjelent, Ausztriában élő magyarok csoportját is. Arra biztatta őket, vegyenek részt „a most már az államhatárokat túllépő modern magyar politikai életben”, így például a választásokon. Az eseményen Varga János, a Collegium Pazmanianum rektora azt mondta, hogy Mindszenty József hős volt, a hűség hőse, aki a végsőig kiállt és tanúságot tett a hit, az erény, az emberi méltóság és a nemzeti értékek mellett.

Az izraeli magyarság képviselőivel tárgyalt Répás Zsuzsanna

Az egyes országoknak a diaszpórával történő kapcsolattartásáról volt szó azon a konferencián, amelyen Magyarországot Répás Zsuzsanna képviselte Jeruzsálemben. A nemzetpolitikai helyettes államtitkár találkozott az ottani magyar közösség képviselőivel is. Répás Zsuzsanna a június 11-13. között Jeruzsálemben megrendezésre került Global Village 2012 diaszpórákonferencián a kormányzat hídépítő szerepéről tartott előadást Magyarországra és a diaszpóra viszonyában. Az izraeli közügyekért és diaszpóráért felelős minisztérium által első alkalommal szervezett nemzetközi konferencia célja az volt, hogy betekintést nyújtson Izrael és más országok diaszpórapolitikájának gyakorlati megvalósulásába, bemutassa azokat a programokat, amelyek hatásosnak bizonyultak a diaszpórában élők mobilizálásában. A konferencián közel kétszázan vettek részt, meghívottak voltak jelen Európából, Grúziából és Jamaicából is. A tanácskozáson a jó tapasztalatokat és azt tekintették át, hogyan lehet kapcsolatot tartani az anyaországgal. Répás találkozott és megbeszélést folytatott az izraeli diaszpóraügyi miniszterrel, valamint útja során találkozott az Izraelben élő magyarok képviselőivel is. Izraelben mintegy 250 ezres magyar gyökerű közösség él, és a magyar kormány nagyon fontosnak tartja a velük való kapcsolattartást.

NÖB: az amerikai és ausztrál magyarság képviselőit hallgatták meg

A magyar identitás megőrzésének fontosságát hangsúlyozták az amerikai és az ausztrál diaszpóra képviselői az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottsága keddi budapesti ülésén. Kardos Béla, az Új-Dél-Walesi Magyar Szövetség tiszteletbeli elnöke arról beszélt, hogy a több mint hatvanéves nemzeti emigráció Ausztráliában kihalófélben van, a magyar iskolákat, egyesületeket megteremtők már nincsenek az élők során. Gondot jelent a következő generációk magyar identitásában való megtartása - hangsúlyozta. Kiemelte, hogy nem elegendő csak a szoroson vett külügyi és konzuli feladatok ellátása. Olyan

diplomatakra van szükség, akik feladatuknak tekintik a magyar származásúak identitásának megőrzését - mutatott rá, és fontosnak tartotta, hogy tanítókat, tanárokat kapjanak a magyar hétvégi iskolák, lelkészeket az egyházi közösségek. Kitért az elmúlt időszakban több alkalommal is megrendezett identitáskonferenciákra, amelyek folytatásához a Bethlen Gábor Alap segítségét kérte. Szorgalmazta a sydneyi főkonzulátus újra megnyitását, és amíg ez nem következik be, addig utazó konzul alkalmazását. Szabó Sándor, az Amerikai Magyar Református Egyház püspöke szintén arról a jelenségről szólt, hogy a újabb generációk már nem minden esetben beszélnek a magyar nyelvet, és nem ápolják a hagyományokat. Problémának látta a tengeren túli magyarság fogyását és gyengülését, valamint kitért arra, hogy emelkedik a vegyes házasságok száma, és egyre inkább szórványok alakulnak ki. Beszámolt arról is, hogy az amerikai magyar lelkészképzés megoldatlan, ezért kérte a hazai egyházak lelkészképző intézményeinek segítségét is. „Felelősek vagyunk egymásért, a magyar a magyarért” - fogalmazott, és olyan tudományos-kutatási program megszervezését szorgalmazta, amelyen keresztül a diaszpóra magyarságának értékeit fel lehet mérni.

Helyhatósági választások Romániában a magyar szereplők szemszögéből

A június 10-ei romániai helyhatósági választásokon három politikai alakulat szállt versenybe a romániai magyarok szavazataiért, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), a Magyar Polgári Párt (MPP) és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP). A Nemzetpolitikai Kutatóintézet *Kormányváltás. Helyhatósági választások Romániában* címmel tartott konferenciát június 12-én a budapesti Magyarság Házában. Illyés Gergely, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet elemzője a választások eredményeit összegezve úgy ír, hogy az eredmények arról tanúskodnak, hogy az RMDSZ a tömbmagyarság körében megerősítette pozíciót, Székelyföldön kívül azonban érzékeny veszteségeket szenvedett. Az RMDSZ a négy évvel ezelőtti 184 polgármesteri tisztséggel szemben 203-at szerzett, az MPP hét, míg az EMNP két település vezetését nyerte el. Így a magyar pártok jelöltjei által elnyert polgármesteri tisztségek 95,75%-a az RMDSZ-t illeti meg, 3,3%-a az MPP-t, 0,94%-a az EMNP-t. A települési tanácsosi helyek szempontjából az RMDSZ 2261 (82,4%), az MPP 266 (9,75%), az EMNP 214 (7,84%) tanácsosi mandátumot szerzett. A magyar szereplők települési listái 522 691 szavazatot kaptak, ebből az RMDSZ-re voksolt 435 205, az MPP-re 46 071, az EMNP-re 41 415 szavazópolgár. A megyei tanácsosi listák vonatkozásában az RMDSZ a szavazatok 86, az EMNP 7,5, míg az MPP 6,5 százalékát szerezte meg. Négy évvel ezelőtt a voksok 85-15 arányban oszlottak meg az RMDSZ javára. A négy évvel ezelőtti eredményekhez képest az RMDSZ négy megyei tanácselnöki tisztség közül kettőt, a Szatmár megyeit és a Maros megyeit elvesztette, így a következő négy évben csupán Hargita és Kovászna megye vezetését látja el a Szövetség. Hargita megyében Borboly Csaba (RMDSZ) 64,91 százalékkal győzött, a Szövetség 21, az MPP 4, az EMNP és

a román Szociálliberális Unió (USL) pedig 3-3 képviselőt küld a megyei tanács döntéshozó testületébe. A 2008-as eredményekhez képest az RMDSZ kettővel többet, az MPP pedig hattal kevesebb mandátumot szerzett. Kovászna megyében Tamás Sándor (RMDSZ) 56,7 százalékkal győzött, az RMDSZ 18, az EMNP 4, az MPP 3, a Szociáldemokrata Párt (PSD) 3, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) 2 mandátumot szerzett. A Hargita megyei polgármesteri tisztségek közül az RMDSZ 51-et, az MPP ötöt hódított el. Csíkszeredában az RMDSZ-es Ráduly Róbertet a szavazatok 64 százalékaival választották újra, a helyi képviselőtestületben 13 RMDSZ-es, 2 MPP-s, 2 EMNP-s és 2 USL-s tanácsos szerzett mandátumot. Székelyudvarhelyen Bunta Levente (RMDSZ) győzött a szavazatok 53,62 százalékaival, a helyi tanács összetétele a következőképpen alakul: RMDSZ 11, MPP 5, EMNP 3 tanácsosi mandátum. Gyergyószentmiklóson az eddigi MPP-s polgármester, Mezei János a szavazatok 70,5 százalékaival megőrizte tisztségét, a helyi tanácsban 11 MPP-s és 7 RMDSZ-es tanácsos foglalhat helyet. Kovászna megyében az RMDSZ 35, az EMNP 2, az MPP 1 polgármesteri tisztséget szerzett. Sepsiszentgyörgyön Antal Árpád (RMDSZ) eddigi városvezető a szavazatok 79,01 százalékaival begyűjtésével folytathatja munkáját, az RMDSZ 14, az EMNP, a PSD és a PNL 2-2, míg az MPP egyetlen tanácsosi mandátumot szerzett. Kézdivásárhelyen Bokor Tibor (RMDSZ) a szavazatok 46,24 százalékaival visszahódította a polgármesteri tisztséget az MPP-s Rác Károlytól, a képviselőtestületben 9 RMDSZ-es, valamint 4-4 MPP-s és EMNP-s képviselő lesz. Kovászna városban az RMDSZ-es Lőrincz Zsigmond több mint 80 százalékkal nyerte el második mandátumát. Maros megyében Lokodi Edit Emőke (RMDSZ) a szavazatok 37,87 százalékaival az USL jelölte, Ciprian Dobre mögött a második helyen végzett, így elvesztette a megyei tanács elnökségéért folytatott versenyt, az MPP jelöltjeként Bíró Zsolt a szavazatok 4,05 százalékát szerezte meg. A Maros megyei tanács legnagyobb, 13 tagú frakcióját az elkövetkezendő négy évben is az RMDSZ fogja alkotni. A szövetség egy tanácsost veszített 2008-hoz képest. Az USL szintén 13 képviselővel kezdi az új szakaszt, a Szövetség Marosért hattal, míg a populista PPDD kettővel. Marosvásárhelyen az RMDSZ-es Frunda György szintén elvesztette a választási versenyfutást Dorin Floreával szemben, utóbbi a voksok 50, előbbi csupán 37 százalékát szerezte meg. Az EMNP által támogatott Smaranda Enache polgármesterjelölt 2,63 százalékot kapott, Benedek Imre MPP-jelölt pedig 1,67 százalékot ért el. A marosvásárhelyi önkormányzatban a visszaosztás után az RMDSZ megőrizte 10 tanácsosi mandátumát, a Szövetség Marosért 7-et az USL 6-ot kapott. Szatmár megyében a megyei tanács elnöki tisztségét elvesztette az RMDSZ-es Csehi Árpád, aki a szavazatok 34,7 százalékát szerezte meg kihívója, az USL-s Adrian Stef 38,3 százalékaival szemben. A Szatmár megyei tanácsban az USL 13, az RMDSZ 12, a PDL öt és a Dan Diaconescu Néppárt két mandátumot szerzett. A megyében az RMDSZ 19, az MPP egy település vezetését látja el a következő négy évben. Szatmárnémeti eddigi polgármestere, az RMDSZ-es Ilyés Gyula 37,9 százalékkal alulmaradt kihívójával, az USL-s Dorel Coica-val szemben, aki 49 százalékot szerzett. A városi tanácsban 12 USL-s, 9 RMDSZ-es és két PDL-s képviselő kapott mandátumot, azaz a Szövetség itt is elvesztette eddigi többségét. Bihar megyében az RMDSZ megyei tanácselnöki jelöltje, Pásztor Sándor 18,96 százalékot szerzett, Szilágyi Ferenc, az EMNP jelöltje 2,82 százalékot kapott. A

megyei képviselőtestületben a korábbi 8 helyett csupán 7 mandátumot szerzett az RMDSZ. A megyében az RMDSZ 24 polgármesteri tisztséget nyert el, Nagyváradon Cseke Attila (RMDSZ) 18,86 százalékkal maradt alul Ilie Bolojannal szemben, aki 66 százalékot kapott. Az EMNP-s Zatykó Gyula a szavazatok 2,6 százalékát kapta. A helyi tanácsban 18 USL-s, hat RMDSZ-es és 3 PDL-s tanácsos szerzett mandátumot, így nincs szükség a Szövetségre a többség kialakításához, ez pedig az eddigi alpolgármesteri tisztség elvesztését is jelentheti. Szilágy megyében a megyei tanácsban hét helyet szerzett az RMDSZ, Csóka Tibor, a szövetség megyei tanácselnökjelöltje 22 százalékkal második lett az USL jelöltje, Tiberiu Marc után, aki 44 százalékkal szerezte meg a tanácselnöki tisztséget. Az RMDSZ 14 polgármesteri tisztséget szerzett a megyében. A Kolozs megyei tanácsban az RMDSZ a szavazatok 13,7 százalékaival 5 mandátumot szerzett, az USL 16, a PDL 12, a PPDD 3 tanácsost delegál a testületbe. Kolozsváron a négy évvel ezelőttihez képest egyel kevesebb, négy mandátumot szerzett az RMDSZ, az USL 12, a PDL 10, a PPDD 1 tanácsossal rendelkezik. Az RMDSZ polgármester-jelöltje, Eckstein-Kovács Péter 10, az EMNP-s Gergely Balázs kevesebb, mint 1 százalékot kapott. A megyében nyolc polgármesteri tisztséget hódított el az RMDSZ. Brassó megyében két megyei tanácsosi helyet, Brassó városban szintén két tanácsosi helyet szerzett az RMDSZ, a megyében négy településen nyert jelöltje polgármesteri tisztséget. Máramaros megyében egy, Nagybányán szintén egy RMDSZ-es képviselő került be a megyei, illetve a helyi képviselőtestületbe. Beszterce városban a Szövetség egy tanácsossal képviselteti magát a városi tanács munkájában, egyetlen településen nyert polgármesteri tisztséget. Temes megyében a szövetség nem szerzett mandátumot sem a megyei, sem a temesvári önkormányzatban, viszont három települést irányíthat magyar előljáró a következő négy évben. Fehér megyében egyetlen település, Torockó vezetését szerezte meg újra az RMDSZ. Aradon két RMDSZ-es képviselő foglalhat helyet a városi tanácsban, ami a román pártok közötti erőviszonyok alapján a mérleg nyelvét jelentheti.

A helyhatósági választások eredményeinek fényében megállapítható, hogy az országosan mintegy hét százalékkal nagyobb részvételi arány a magyar közösség soraiban is megfigyelhető volt. Nagyon nehéz eldönteni, hogy a magyar választási szereplők versenye, vagy az egyes helyeken megvalósuló együttműködés mobilizálta-e inkább a választókat, hiszen mindkét esetre találhatunk példát. A verseny például demobilizált Maros megyében és Marosvásárhelyen, míg Bihar megye egyes területein ezzel ellentétes hatás figyelhető meg. Az RMDSZ több szavazatot szerzett, mint négy éve, míg az MPP és az EMNP nagyjából az előbbi 2008-as eredményeit ismételte meg. Székelyföldön egyértelműen erősödött az RMDSZ és bár a két kisebb párt jórészt csak itt tudott pozíciókat szerezni, visszaszorult az RMDSZ-szel szemben: a székelyföldi városok közül már csak Gyergyószentmiklóson van MPP-s vezetés. Erdély más területein az RMDSZ fölénye még nagyobb volt riválisaival szemben, ugyanakkor a Szövetség fontos pozíciókat veszített: Szatmár megye tanácselnöki széke, Szatmárnémeti polgármesteri tisztsége, valamint a Maros megyei tanácselnöki pozíció a legfájdalmasabb ezek közül. Utóbbi megakaszthatja az utóbbi években előtérbe került Hargita-Kovácsna-Maros megyék együttműködését is, Maros megye magyarlakta területeinek Székelyföldről való leválása felgyorsulhat. Az

erdélyi nagyvárosokban is gyengült az RMDSZ – így a magyarság – képvisellete, egyes helyeken, főként a polgármester-jelöltek versenyében aggasztó méreteket öltött az „átszavazás” jelensége. Az őszi parlamenti választásokon – amennyiben azokat a többségi rendszerben szervezik meg – eltűnik a parlamenti bekerülési küszöb, így a magyar pártok versenye nem fenyegeti a magyarság parlamenti képviselétét. A jelenlegi viszonyok mellett Székelyföldön az várható, hogy a riválisok versenyezni fognak, a jelenlegi eredményeket erre nézve pedig fenntartásokkal kell kezelni: amennyiben az MPP-nek és az EMNP-nek sikerül megfelelő jelölteket állítaniuk, egyes helyeken – például a gyergyói választókerületben – akár komoly kihívói is lehetnek az RMDSZ-nek, hiszen a Szövetség kormányzati politikusai nem annyira népszerűek, mint a helyi vezetők. A hét százalékos kedvezményes mandátum a szórvány megyékben és az interetnikus területeken is lehetőséget ad a versenyre, az RMDSZ pozíciói azonban itt kikezdehetetlennek tűnek.

A. Nagy László lett a kisebbségügyi kormánybiztos

A szlovák kormány múlt héten jóváhagyta a kisebbségügyi kormánybiztos személyét, valamint hatásköreit. Ezzel eldőlt, hogy A. Nagy László, a Híd egykori parlamenti képviselője látja el a feladatkört. A kormánybiztos gyakorlatilag tanácsadó szervnek számít majd, aki aktivitásait a kormányhivatal vezetőjével, valamint az illetékes miniszterekkel hangolja majd össze. Azaz véleményezi a különféle törvényjavaslatok kisebbségeket érintő részeit, felügyeli a kisebbségi jogok betartását. A kormánybiztos egy további fontos feladatköre lesz, hogy felügyeli és vezényli a kisebbségi kulturális támogatások elosztását. A kormánybiztos posztjának létrehozását azt követően határozta el Robert Fico kabinetje, hogy úgy döntött: nem tölti be, majd megszünteti az emberi jogokért és kisebbségekért felelős miniszterelnök-helyettesi posztot. Ez utóbbit 1998-ban, Mikuláš Dzurinda első kormánya idején hozták létre. A megszünt miniszterelnök-helyettesi poszt és a kormánybiztosi tisztség közti különbséget úgy lehet összefoglalni, hogy míg a miniszterelnök-helyettes egy önálló, autonóm jogkörökkel rendelkező kormánytag volt, addig a kormánybiztos gyakorlatilag egy kormánytól függő hivatalnok, véleményezési joggal. Öllös László politológus szerint a kormánybiztos jogkörei jelentős visszalépést jelentenek az emberi jogi és kisebbségügyi miniszterelnök-helyetteséhez képest. Rámutatott: a kormánybiztos hatáskörei „meglehetősen lecsupaszítottak”, a legtöbb kérdésben csak véleményezési lehetősége van, amit viszont az egyes szaktárcák nem kötelesek figyelembe venni. Úgy vélte, hogy a kormánybiztosi poszt létrehozása külpolitikai szempontból jót tesz a szlovák kormánynak, mivel „van mire mutogatnia, hogy valamit létrehozott, holott ez csak a korábbi helyzet összezsugorítása”.

Korhecz: a nemzetek közötti incidenseket nem szabad eltussolni

Többnemzetiségű környezetben úgy lehet javítani a közbiztonságot, hogy minden, nemzeti felhangú incidenst nevén neveznek és külön nyilvántartásba vesznek – jelentette ki Korhecz Tamás, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke. „Az ilyen esetek eltussolása, elbagatellizálása semmiképpen sem segíti elő a közbiztonság javítását” – mondta Korhecz a Biztonsági integráció - Vajdaság AT a regionális biztonságban és együttműködésben című konferencián, amelyet a kamenicai Educons egyetemen rendeztek meg. Hozzátette, a helyi rendőrségnek és az ügyészségnek ismerniük kell a környezet nyelvét, s az egyes környezetek sajátosságait is. „De nem kizárólag a bűnüldöző szerveken áll a dolog, nagyon fontos a megelőző tevékenység is az oktatáson, az iskolákon keresztül, vagyis, hogy a tananyagba bekerüljenek olyan tartalmak is, amelyek lehetővé teszik, hogy a különböző nemzetek, nemzetiségek jobban megismerjék egymást, hogy tanulják egymás nyelvét. A türelmetlenség és az előítéletek ellen a legjobb orvosság egymás megismerése” – mondta Korhecz.

Megkezdődött a magyar médiastratégia elkészítése

Az egységes magyar nemzettest hatékonyabb tájékoztatásáról, az anyaországi és a külföldi magyar sajtó egymást kiegészítő feladatainak meghatározásáról, a nemzetrészek közötti kommunikációs zavarok leküzdéséről, és a sajtó támogatási rendszerének hatékonyabbá tételéről tárgyalt a Pannónián megtartott értekezletén a Külföldi Magyar Újságíró Egyesületek Konvenciója. Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki, horvátországi, muravidéki és a vajdasági újságírók képviselői, az anyaországi és az ausztráliai kollégáikkal, valamint a Magyar Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottsága küldöttségének tagjaival a tanácskozás végén zárónyilatkozatot fogadtak el, amelyben egyebek mellett leszögezik, hogy a mai nappal hozzáláttak a magyar médiastratégia elkészítéséhez. A zárónyilatkozatban foglaltak értelmében a határokon átívelő szakmai testület, a KMÚEK tagszervezetei szerint a magyar nemzetrészek közötti kapcsolatok szorosabbra fűzése, a nemzeti öntudat erősítése, anyanyelvünk és kultúránk ápolása, az egymásra utaltság tényének folyamatos napirenden tartása és a magyar nemzettesten belüli széthúzás megakadályozása végett halogatás nélkül ki kell dolgozni az egységes magyar médiastratégiát, amely a már meglévő médiumokat rendszerbe foglalva, az eddiginél jobb, hitelesebb, életképesebb, gazdaságosabb és hatékonyabb anyanyelvű médiahálózatot biztosítana a világ magyarsága számára. A stratégia előkészítésének első részfeladatákként a KMÚEK tagszervezetei legkésőbb szeptemberig elkészítik a Kárpát-medencei magyar médiatárát, amely az egységes magyar médiakatalógus és médiakataszter alapköve lehet. A tagszervezetek ugyancsak részletes elemzést készítenek a térségben működő média helyzetéről, számba veszik a rendelkezésre álló humán és műszaki erőforrásokat, a támogatási lehetőségeket, és feltérképezik a célközönség médiafogyasztói szokásait és elvárásait. A nyilatkozatban leszögezik, olyan magyar médiastratégiát kell elfogadni,

amelyet minden nemzetrész sajátjának érezhet, amely konszenzus alapján jön létre, mozgósító erővel rendelkezik a szakma számára, világos jövőképet fogalmaz meg, és szavatolja a magyar nyelvű tömegkommunikáció fenntartható fejlődését, ugyanakkor semmilyen formában sem veszélyezteti a sajtószabadságot, nem bírálja felül az elfogadott szakmai és etikai normákat, nem korlátozza a szerkesztőségek függetlenségét.

A HMDK küldöttsége a horvát miniszterelnök-helyettesnél

Neven Mimica, a bel- és külpolitikáért, valamint az EU-s ügyekért felelős miniszterelnök-helyettes fogadta a HMDK háromtagú küldöttségét. Jakab Sándor elnök, Jankovics Róbert ügyvezető elnök és Szántó Tibor elnökségi tag több mint egyórás beszélgetésen adott átfogó tájékoztatást a HMDK-ról mint érdekvédelmi szervezetről, szerepvállalásáról, a fogyatkozó magyarság gondjairól, azok lehetséges megoldásáról, orvoslásáról. Jakab Sándor az Új Magyar Képes Újságnak elmondta, szóba került minden fontos terület: az oktatás, a közművelődés, a hitélet, a gazdaság, a költségvetési támogatás. Ez utóbbival kapcsolatban - kifogásolva a költségvetési források elosztását - a HMDK költségvetési kiigazítást kért. Neven Mimica kifejtette, nincs eleve elkötelezve egyetlen szervezet irányában sem, egyetlen parlamenti képviselő felé sem, a kisebbségi szervezeteket elsősorban betöltött szerepük, tevékenységük révén ítéli meg. Jakab Sándor hozzátette, a miniszterelnök-helyettes az egész beszélgetés alatt nagy figyelmet fordított az elmondottakra, és szavaiból látszott elkötelezettsége, korrekt magatartása a kisebbségekkel kapcsolatban, így magyar nemzeti közösséggel kapcsolatban is.